

Kako so Solatniki umivali vino

Solatniki so bili veseli ljudje. Jedli so solato in zraven pili jesih. Prigodilo pa se je tiste dni, da je imel oča Mrdun god in je god srečno padel na pustni torek kakor vsako leto. So ugibali Solatniki, kaj da mu kupijo za god. Lani so mu podarili prase, a ponoči so mu ga ukradli. Prevežani so to tiči! Kaj bi mu dali letos? Zopet prase? Je dejal Mrdun, prihodnje prase da bo zaklenil s tremi ključavnicami. Potem pa gre darilo zbogom in je res darilo. To ni šlo Solatnikom v glavo. So ugibali in ko so ugibali, hej! privozi mimo voznik. Sod vina ima na vozu.

»Holaj, Solatniki!« je zavpil, »kaj boste požirali jesih. Pristnega dalmatince imam, pa še prav poceni vam ga dam!«

»To bo za župana in njegov god,« so rekli Solatniki in kupili sod z vinom vred. Žejni in radovedni so bili, do pusta je še tri dni. Hudimana, je dan dolg, kadar bi naj bil kratek. Pa so zabili v sod pipo, da vidijo, kakšna da je kapljica, ki jo bo pil oča župan. V temi so pokušali in pili na vse mile viže, da ne bi Mrdun videl, kaj se godi z njegovim darilom. Dalmatinec se jim je pokadil po možganih in so pričeli treskati drug v drugega. Pa je nekdo prižgal luč.

»Kurja smrt,« so se začudili Solatniki, »to vino pa je črno kakor sam peklenski vrag. To ni po božjem. Greh je bil, da smo pili prej ko župan, pa se je vino za kazen umazalo in počrnilo. Saj je v temi vendar bilo vino belo, kaj ne?« Vsi so pokimali. »Seve, v temi se vidi vse čr-

no, četudi je belo. In naša vina so vendar bela in rumena kakor nebeska luč. Pomislite, mi smo vendar blizu Ljutomera. Takega ne najdete niti v Kranjski gori. To je pa črno, kakor bognasvaruj! Kaj sedaj?«

Ni jim več dišalo začarano vino in so ugibali in niso vedeli, kaj bi. Drugi dan so skrivaj poslali po mater županjo, brihtna je ta ženska in ona shranjuje uradni pečat.

»Hej, dedci,« se je zadržla, »kaj pa napravite, pujski, če ste umazani in črni kakor parklji?«

»Umijemo se,« je dejal eden.

»Vidiš, to je tisto. Če imate črno vino, umijte ga, pa bo belo,« je rekla županja in je šla. Visoko je nesla pametno glavo, da so ženske lahko videle, kdo je prav za prav župan.

»Jencata, hencata, brihtna je mati županja,« so vpili Solatniki, »kdo bi si mislil? Prava reč, pa bomo vino umili s krtačo in brisačo, da bo belo kakor sneg.« Pa reč ni bila tako lahka. Kajti ni vseeno, če si na primer umivaš umazane noge ali sajast obraz ali pa črno vino. Kjer si ga hotel zagrabiti in potegniti s krtačo, se ti je vino umaknilo in izmuznilo kakor riba in črnoba ni šla od njega za nobeno ceno ne.

»Ne pusti se, zlodej, umiti,« so rekli Solatniki in šli nad sreskega načelnika. Sreski načelnik je bil mož iz ljudstva in naroda. Narod ga ljubi in on ljubi narod. Tako se imata rada obadva. On ve, kaj je za narod potrebno in bo tudi tukaj pomagal. Jutri je god, treba je hiteti. Trezno je poslušal sreski načelnik resne besede poverjenih mu državljanov in ko so mu povedali vse, kar jim je ležalo na srcu in na jeziku, je dejal:

»Zmrzel led, vam pravim, zmrzel led se da prijetno ribati s krtačo in toplo vodo. Pustite vino zmrzniti, v korito ga iztočite, vam pravim, drugo jutro bo zmrzel led, pa ga

umijte kakor vam je ljubo in drago!»

»To je mož od fare, kakršnega še Abesinija nima,« so rekli Solatniki in so šli domov. Natočili so vina v korito in ker ni šlo vse v eno, so privlekli več korit ter jih napolnili s črnino. Noč je bila ledenomrzla, Solatniki so pravili, da ima vrag za nohtom mlade. Zjutraj so z veseljem opazili v koritih zmrznel led. Prinesli so krtače in tople vode. Eden je celo privlekel kos mila, za birmo ga je dobil od botra, in pričeli so umivati vino, da je bilo veselje. Potili so se že kakor ptujski špeharji, delo je šlo od rok in črna brozga je brizgala iz korit. Kmalu so bila korita prazna. So bili Solatniki tako vneti pri delu, da niso niti opazili praznih korit in so ribali ter umivali korita tako dolgo, da so se svetila kakor sneg. Okrog in okrog pa je bilo polno črne brozge.

»Holaj, sedaj je pa čisto,« so rekli vsi zasopihani in nehali. Je prišel tačas oča Mrdun, pušeljc je imel za klobukom. Stopil je med verne mu Solatnike in vzkliknil:

»Kaj pa naj pomeni to?«

»To pomeni,« je dejal eden ter se odkašljaj. »to pomeni, da smo umili vino, ki vam ga poklanja v majhen

dar vesoljna občina za vaš velik in imeniten god, ki ga slavite danes, in vam v imenu nas vseh dovolim, da pokusite vino iz naših korit.«

Je bil oča Mrdun ginjen kakor Abraham, ko je umrl — in je dejal

»Lepo, lepo, zelo lepo od vas, da me tako spoštujete in ljubite. Vino iz korit bom popil jaz, a ono po tleh pa vi! Potem si pa še svoje umazane buče tako dolgo umivajte in drgnite, da vam izginejo ko kafra, možakarji prismojeni!«

Izdelovanje čokolade

Najvažnejša surovina pri izdelovanju čokolade je kakao. Tega pridelujejo pod imenom kakaovec na obalah Afrike in v Nizozemski Indiji, kjer raste v podobnih grmih kakor pri nas paprika ali paradižniki. Ko postanejo plodovi zreli, jih potrgajo od rastlin, izluščijo iz strokov zrna, jih posuše, zamotajo v vreče in odpošljejo čez širno morje v naše kraje v tovarne, ki jih je nešteto v vseh deželah, posebno pa se ponašata z njimi Italija in Švica.

V tovarnah kakaova zrna očistijo, zlomijo, da jih je lažje mleti, in nato zmeljejo v prah. Ker pa vsebujejo ta zrna obilo maščobe, jim je treba to mast odvzeti. To se zgodi v velikih vodovodnih stiskalnicah. Istisnjeno suho snov imenujejo strokovnjaki kakaovino ali kakaovo pogačo, iztisnjeno mast pa kakaovo maslo. Kakaova pogača pride nato v mlin, kjer jo še enkrat premeljejo. Po tem postopku je kakao že narejen in je tak, kakor ga prodajajo v trgovinah.

Kako pa nastane čokolada? Čokolado izdelujejo iz že imenovane kakaovine,